

Ando Leppiman
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Riigikontroll
Juurdepääsupiirang 4.07.2019 - 31.08.2019
Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

Meie 4.07.2019 nr 2-1/80018/12

Märgukiri auditi „Riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ tulemuste kohta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas

Austatud kantsler

Riigikontroll tegi riigi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsusele ja tehingute seaduslikkusele hinnangu andmiseks audititoiminguid ministeeriumides ja nende valitsemisala asutustes ning Riigikantseleis määral, mis oli vajalik, et veenduda riigi seisukohalt oluliste finantsaruannete kirjade õigsuses ning oluliste majandustehingute seaduslikkuses.

Sellest lähtudes koostab Riigikontroll ühe auditiaruande riigi kohta tervikuna. Ministeeriume ja Riigikantseleid teavitatakse nende valitsemisalas tehtud audititoimingute tulemustest märgukirjaga.

Auditi käigus tegid audiitorid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas 2018. aasta septembrist kuni 2019. aasta juunini järgmisi audititoiminguid:

- kontrollisid valitsemisala 2018. aasta riigieelarve täitmise aruande õigsust;
- kontrollisid riigi seisukohast oluliste tehingute vastavust riigieelarve seadustele ja nende tehingute raamatupidamises kajastamise õigsust ning sisekontrollisüsteemi toimimist järgmistes valdkondades:
 - liiklusregistri riigilõivude kogumine,
 - veeteetasude kogumine,
 - teekasutustasu kogumine,
 - toetuste saamine,
 - toetuste vahendamine,
 - toetuste andmine,
 - tööjõukulude arvestus,
 - majandamiskulude tegemine,
 - tehingud põhivaraga,
 - osaluste arvestus;

- hindasid teekasutustasu infosüsteemi usaldusväärst finantsarvestuse seisukohast. Tuvastatud puudused ja nende kõrvaldamiseks antud soovitusel on toodud käesoleva märgukirja lisas;
- tutvusid korruptsiooni ennetamiseks loodud sisekontrollisüsteemiga. Riigikontroll käsitleb teemat üldistatuna auditori aruandes, mistõttu ei ole käesolevas märgukirjas sellest kirjutatud. Info Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sisekontrollisüsteemist saadud ülevaate kohta on edastatud ministeeriumi korruptsiooni ennetamist koordineerivale isikule ja auditi kontaktisikule;
- kontrollisid, kas tehingute tegemisel seotud isikutega, kes on määratletud avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis, on kinni peetud toimingupiirangust korruptsioonivastase seaduse mõistes. Sama kontrolliti ka toetuse andmise tehingute auditeerimisel.

Tehtud audititoimingute tulemusena juhib Riigikontroll tähelepanu järgmistele puudustele põhivara arvestuses ja toetuste saamisel.

1. Maanteeametil on kajastamata saadud toetuse projektide finantskorrektsioon

Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakond tuvastas 2016. aasta auditites, et Maanteeamet on eksinud Ühtekuuluvusfondi projektides hankemenetluse liigi valikul. Kuna Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA) kui rakendusüksus ja Maanteeamet ei nõustunud tuvastatud rikkumisega, algatas Euroopa Kontrollikoda auditeerimise, mille tulemusel kinnitati 2018. aastal rikkumist. Sellel järgnevalt tegi TTJA finantskorrektsiooni otsuse summas 2 141 675 eurot.

Mitteabikõlblikuks hinnatud kulu ei kuulu ELi poolt hüvitamisele ning puuduolev raha tuleb leida riigi eelarvest. Saadud selgituste kohaselt Maanteeameti (ega ministeeriumi) eelarves sellises ulatuses vaba raha eelarveaastas enam ei olnud, mistõttu on finantskorrektsioon nii raamatupidamises kui eelarve täitmise aruandes kajastamata.

2. Veeteede Amet ei ole Kihnu tuletorni ja Rohuküla laohoone parenduste kajastamisel raamatupidamises kasutanud komponendarvestust

Veeteede Amet (VTA) võttis algselt põhivarana arvele Kihnu tuletorni 2005. aastal ja Rohuküla laohoone 2006. aastal. 2018. aastal valmis tuletorni parendus summas 746 385 ja laohoone parendus summas 670 967 eurot. Tehingute raamatupidamises kajastamisel liideti toodud summad mõlema põhivara algele soetusmaksumusele ning ei hinnatud eelnevalt arvel olnud vara ega selle komponentide mahakandmise vajadust.

Riigikontrolli on seisukohal, et VTA oleks pidanud lähtuma avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 43 lõigetest 3 ja 4 ning hindama eelnevalt kajastatud vara mahakandmise tarvidust ning vajaduse korral muutma ka vara kasulikke eluiga.

Samuti ei ole VTA hinnanud iga soetatud varaobjekti kasulikke eluiga, mistõttu puudub kindlus, et on korrektne lisada olemas olnud vara maksumusele parenduste maksumus, sest nii tuletorni kui ka laohoone parendused koosnevad erinevatest komponentidest, millest iga komponendi kasulik eluiga võib oluliselt erineda olemas olnud varade järele jäänud elueast. VTA oleks pidanud hindama soetatud varaobjektide kasulikke eluiga ning vajaduse korral olulised komponendid eraldi arvele võtma, lähtudes avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi § 41 lõikest 3.

Riigikontrolli hinnangul on oluline kajastada tehingud nende majandusliku sisu järgi, et tagada finantsaruandluse korrektsus ning anda õiglane ülevaade varade väärtusest ja järelejäänud elueast.

Riigikontrolli soovitus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantslerile: tagada, et Veeteede Amet hindaks põhivara parenduste tegemisel eelnevalt olemas olnud vara mahakandmise vajadust ning rakendaks parenduste arvele võtmisel komponendarvestust.

3. Tehingute seaduslikkus äriühingutes ja sihtasutuses

Riigikontrolli juhendamisel auditeerisid avaliku sektori vandeaudiitorid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisel olevates aktsiaseltsides Eesti Post, Elering, Tallinna Sadam, Eesti Loots, Saarte Liinid ja Eesti Raudtee ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses, kus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teostab asutajaõigusi, riigihangete seaduse järgimist 2018. aastal.

Vandeaudiitorite ülesanne oli hinnata, kas äriühingud ja sihtasutused on loonud hanketegevuse korraldamiseks riigihangete seaduse nõudeid järgiva sisekontrollisüsteemi ning kas auditeeritud perioodil on järgitud asjade ostmisel, teenuste tellimisel, ideekonkursside korraldamisel, ehitustööde tellimisel ning ehitustööde ja teenuste kontsessioonide andmisel riigihangete seaduses sätestatud üldpõhimõtteid ja nõudeid.

Auditite tulemusena selgus, et auditeeritud üksused on enamasti loonud hanketegevuse korraldamiseks riigihangete seaduse nõudeid järgiva sisekontrollisüsteemi. Sisekontrollisüsteemi täiustamiseks tegid vandeaudiitorid soovitusi aktsiaseltsile Saarte Liinid ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele.

Samuti selgus, et aktsiaseltsid Eesti Loots, Tallinna Sadam, Eesti Raudtee, Elering ja Saarte Liinid on auditeeritud perioodil asjade ostmisel, teenuste tellimisel, ideekonkursside korraldamisel, ehitustööde tellimisel ning ehitustööde ja teenuste kontsessioonide andmisel järginud riigihangete seadusega sätestatud üldpõhimõtteid ja nõudeid.

Kuigi ka ASi Eesti Post hankekord on kooskõlas riigihangete seadusega, tuvastati 2,8 miljoni euro eest ostusid, milleks ei olnud korraldatud hankemenetlust. Lisaks olid mitmel juhul riigihangete registrile esitamata riigihangete seaduses nõutud aruanded.

Ootame Teie kirjalikku vastust märgukirjas tehtud soovitude kohta hiljemalt 9. augustil 2019.

Riigikontroll tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala teenistujaid meeldiva koostöö eest ning loodab, et esitatud tähelepanekutest ja soovitustest on abi sisekontrollisüsteemi tõhustamisel ning raamatupidamisarvestuse parandamisel ministeeriumi valitsemisalas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Kadri Tenno
Kadri.Tenno@riigikontroll.ee